

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО РАХІВНИЦТВА"
для студентів напряму підготовки
8.03050601 "Прикладна статистика"
денної форми навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014

Затверджено на засіданні кафедри статистики та економічного прогнозування.

Протокол № 1 від 29.09.2013 р.

Укладачі: Раєвнєва О. В.
Гриневич Л. В.
Погасій С. С.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Методологія та організація національного рахівництва" для студентів напряму підготовки 8.03050601 "Прикладна статистика" денної форми навчання

/ укл. О. В. Раєвнєва, Л. В. Гриневич, С. С. Погасій. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 37 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни, її зміст за модулями і темами, наведено плани лекцій і семінарських (практичних) занять, контрольні запитання для самодіагностики, систему контролю знань студентів.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050601 "Прикладна статистика".

Формування ринкових відносин в економіці сприяє підвищенню вимог до рівня статистичної підготовки економістів та розуміння ними макроекономічних процесів, які формують ситуацію на ринку. Методологія та організація національного рахівництва є узагальнюючою характеристикою економічних ринкових відносин, яка складається з дослідження взаємозв'язків та взаємозалежностей між показниками, що характеризують ці відносини: виробництво, дохід, споживання, нагромадження капіталу, фінансів тощо. Суть системи національних рахунків полягає в рівноправності матеріального виробництва і сфери матеріальних послуг, де, як інструменти саморегулювання ринкової економіки визначаються механізми попиту та пропозиції, конкуренції, збільшення капіталу при незначному державному регулюванні, з метою соціального захисту населення і проведення стратегічних структурних перебудов в економіці.

Навчальна дисципліна "Методологія та організація національного рахівництва" (МОНР) розкриває основні методологічні принципи організації системи національних рахунків для того щоб ефективно використовувати систему показників, що адекватно описують структуру та механізм функціонування ринкової економіки. Успішне вивчення курсу у вищих навчальних закладах пов'язане з опануванням студентами не тільки теоретичних знань, а й практичних навичок у збиранні, обробці, зведенні та аналізі статистичного матеріалу.

Мета навчальної дисципліни є набуття майбутніми фахівцями теоретичних знань про систему національних рахунків та інших макроекономічних міжнародних стандартів (статистика державних фінансів, статистика платіжного балансу, статистика грошово-кредитного сектору) та практичних навичок щодо статистичного дослідження інформації та розробки макроекономічних прогнозів.

Навчальну дисципліну віднесено до групи освітньо-професійних дисциплін підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 8.03050601 "Прикладна статистика". Вона є невід'ємною частиною циклу економічних дисциплін, необхідних робітникам установ та організацій незалежно від форми власності та організаційно-правової форми господарювання.

Для досягнення мети поставлені такі **основні завдання**:

вивчення студентами основних категорій, принципів побудови, показників системи національних рахунків з метою здійснення економічного аналізу і моделювання на макрорівні та розробки заходів щодо регулювання ринкової економіки;

оволодіння методикою побудови кількісних моделей економіки на базі системи національних рахунків та інших міжнародних макроекономічних стандартів (статистика державних фінансів, платіжного балансу, статистика грошово-кредитного сектору);

проведення базисних та нормативних прогнозних розрахунків на основі статистичного аналізу, враховуючи тенденції та закономірності, що сталися в економіці.

Об'єктом вивчення дисципліни є процес соціально-економічного розвитку держави, механізми формування та використання основних факторів виробництва і економічних ресурсів у країні.

Предметом вивчення є кількісна характеристика масових явищ та процесів, що відбуваються на макрорівні за конкретних умов часу і простору.

Структура навчальної дисципліни наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна: підготовка магістр	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5; у тому числі змістовних модулів – 2; завдання для самостійної роботи	Шифр та назва галузі знань: 0305 "Економіка та підприємництво"	Обов'язкова рік підготовки: 1 (5). Семестр 1 (9)
Кількість годин за змістовними модулями: 1 модуль – 88 годин; 2 модуль – 92 години. Всього годин – 180 годин	Назва спеціальності: 8.03050601 "Прикладна статистика"	Лекції (теоретична підготовка) – 34 години. Практичні (семінарські) заняття – 18 годин. Самостійна робота – 128 години
Кількість тижнів викладання навчальної дисципліни: 17.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Вид контролю: іспит

Кількість годин на тиждень – 3		
--------------------------------	--	--

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних (семінарських). Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів.

1. Кваліфікаційні вимоги в галузі методологія та організація національного рахівництва до студентів

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни

З метою кращого засвоєння навчального матеріалу дисципліни студенти повинні до його початку опанувати знаннями та навичками в галузі моделювання та прогнозування складних економічних явищ, управління підприємствами різних форм власності, вміти простежувати вплив чинників зовнішнього та внутрішнього середовища на основні соціально-економічних показників.

У свою чергу знання з даної дисципліни дозволять забезпечити успішне засвоєння таких навчальна дисциплін економічного профілю.

У результаті вивчення дисципліни студенту необхідно набути наступні компетенції (табл. 2).

Таблиця 2

Вимоги до компетентностей, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни (згідно з національною рамкою кваліфікацій)

№ п/п	Зміст компетентності	Теми дисципліни, що формують компетентність
1	2	3
1	Здатність вибирати та використовувати систему національних рахунків для дослідження національної економіки	1. Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва
Знання	Знання методології побудови рахунків в системі національного рахівництва, принципів та методів розрахунку макроекономічних агрегатів	
Уміння	Здатність аналізувати, теоретично та	

	експериментально досліджувати дані для вирішення актуальних соціально-економічних задач	
--	---	--

Продовження табл. 2

1	2	3
Комунікація	Навички командної роботи та розробки колективного рішення. Розвиток креативного мислення при вирішенні поставлених завдань. Навички толерантного ставлення до іншої думки при вирішенні завдання. Здатність до критики та самокритики	2. Загальна характеристика системи національних рахунків. 3. Поточні рахунки. 4. Рахунки нагромадження. Тема 5. Баланси активів і пасивів. 6. Рахунки операцій. 7. Агрегати в системі національних рахунків та їх взаємозв'язок
Автономність і відповідальність	Здібність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити. Здатність до розвитку креативного мислення при вирішенні поставлених завдань. Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення	
2	Здатність давати об'єктивну оцінку розвитку національної економіки за допомогою побудови системи національних рахунків	
Знання	Знання макроекономічних агрегатів та їх економічного змісту. Знання будови рахунків для всіх рівнів національної економіки. Знання взаємозв'язку між рахунками на основі побудови балансуючих статей. Знання складових макроекономічних агрегатів, що використовуються в СНР	
Уміння	Здатність на основі складаних національних рахунків проводити перевірку достовірності обліку макроекономічних показників у держав. Здатність досліджувати взаємозв'язків між соціально-економічними показниками	
Комунікація	Розвиток креативного мислення при вирішенні поставлених завдань. Навички толерантного ставлення до іншої думки при вирішенні завдання. Здатність до критики та самокритики	
Автономність і відповідальність	Здібність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити. Здатність до розвитку креативного мислення при	

	вирішенні поставлених завдань. Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення	
--	---	--

Продовження табл. 2

1	2	3
3	Здатність до визначення потенційних можливостей національної економіки щодо підвищення рівня міжнародної співпраці	8. Організація та методологія статистики платіжного балансу
Знання	Знання рахунків, що відображають перетік капіталу. Знання системи кількісної оцінки операцій між резидентами та нерезидентами. Знання схеми побудови платіжного балансу	
Уміння	Здатність будувати проводки щодо операцій, які відбулись. Здатність описувати отримані результати платіжного балансу	
Комунікація	Розвиток креативного мислення при вирішенні поставлених завдань. Навички толерантного ставлення до іншої думки при вирішенні завдання. Здатність до критики та самокритики	
Автономність і відповідальність	Здібність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити. Здатність до розвитку креативного мислення при вирішенні поставлених завдань. Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення	
4	Здатність досліджувати державну політику в сфері фінансів через платіжну систему	9. Організація та методологія статистики державних фінансів. 10. Методологія грошово-кредитного сектору. 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками
Знання	Знання механізму перетоку грошової маси в національній економіці. Знання напрямків поповнення державного бюджету країни. Знання структури витрат державного бюджету	
Уміння	Здатність оцінювати національну економіку через грошові агрегати. Здатність оцінювати бюджетну політику держави та виявляти шляхи її покращення. Здатність оцінювати стан та перспективи розвитку грошово-кредитного сектору	
Комунікація	Навички командної роботи та розробки колективного рішення. Навички управління командою задля досягнення	

	поставленої мети. Навички толерантного ставлення до іншої думки. Здатність до критики та самокритики	
--	--	--

Закінчення табл. 2

1	2	3
Автономність і відповідальність	Здібність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити. Здатність до розвитку креативного мислення при вирішенні поставлених завдань. Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення	

2. Тематичний план навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни "Методологія та організація національного рахівництва" студент має ознайомитися з програмою дисципліни, з її структурою, формами та методами навчання, видами та методами контролю знань.

Тематичний план навчальної дисципліни складається з двох модулів, кожен з яких об'єднує в собі відносно окремий самостійний блок тем, які логічно пов'язані між собою за змістом та взаємозв'язками.

Навчальний процес здійснюється за такими формами: лекційні, семінарські та практичні заняття, самостійна робота студента. Структура залікового кредиту навчальної дисципліни наведена в табл. 2.

Таблиця 3

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	практичні (семінарські) заняття	самостійну роботу
1	2	3	4
Модуль 1. Теоретичні основи організації національного рахівництва			
Тема 1. Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва	2	2	4
Тема 2. Загальна характеристика та організація системи національних рахунків	4	2	10
Тема 3. Поточні рахунки	4	2	16

Тема 4. Рахунки нагромадження	2	1	8
Тема 5. Баланси активів і пасивів	2	1	7

Закінчення табл. 3

1	2	3	4
Тема 6. Рахунки операцій	2	1	8
Тема 7. Агрегати в системі національних рахунків та їх взаємозв'язок	2	1	7
Усього за модулем 1	18	10	60
Модуль 2. Статистичне дослідження макроекономічних процесів у державі			
Тема 8. Організація та методологія статистики платіжного балансу	4	2	16
Тема 9. Організація та методологія статистики державних фінансів	4	2	16
Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору	6	2	24
Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками	2	2	8
Усього за модулем 2	16	8	68
Усього	34	18	128

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Модуль 1. Теоретичні основи організації національного рахівництва

Тема 1. Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва

1.1. Предмет методології та організації національного рахівництва.

Завдання методології та організації національного рахівництва. Основні критерії побудови системи національних рахунків. Поняття, методологічні принципи і правила, використовувані в системі національних рахунків.

1.2. Система показників методології та організації національного рахівництва.

Угрупування господарських одиниць за галузями та інституціональними галузями. Класифікація економічних операцій. Основні джерела інформації.

Тема 2. Загальна характеристика та організація системи національних рахунків

2.1. Макроекономічні концепції.

Основні категорії та класифікації. Загальні принципи побудови системи національних рахунків. Правила обліку. Інституційні одиниці, сектори економіки. Характеристика операцій у системі. Виробничі одиниці, продукти.

2.2. Інтегровані економічні рахунки.

Центральна таблиця ресурсів та їхнє використання. Таблиця витрат-випуску. Таблиця операцій та фінансових активів і зобов'язань. Матрична форма подання рахунків. Ціни в системі національних рахунків. Національні особливості застосування системи національних рахунків.

Тема 3. Поточні рахунки

3.1. Призначення поточних рахунків.

Рахунок виробництва. Рахунок утворення доходу. Рахунок розподілу первинного доходу. Рахунок вторинного розподілу доходу.

3.2. Рахунок перерозподілу доходу в натурі.

Рахунок використання наявного доходу. Рахунок використання скоригованого наявного доходу.

Тема 4. Рахунки нагромадження

4.1. Класифікація економічних активів.

Рахунки нагромадження, їх призначення. Рахунок операцій із

капіталом. Фінансовий рахунок.

4.2. Напрями аналізу активів на макрорівні.

Рахунок інших змін в обсязі активів. Рахунок переоцінки.

Тема 5. Баланси активів і пасивів

5.1. Роль балансів активів та пасивів.

Основні категорії активів. Загальні принципи вартісної оцінки статей балансів. Початковий баланс активів та пасивів. Зміна у балансі активів та пасивів. Заключний баланс активів та пасивів.

5.2. Напрями використання результатів балансу активів і пасивів.

Зв'язок між показниками вартості активів на початок і кінець періоду. Використання балансового методу для аналізу активів і пасивів.

Тема 6. Рахунки операцій

6.1. Схема рахунку товарів та послуг.

Рахунок товарів і послуг. Зовнішній рахунок товарів і послуг. Зовнішній рахунок первинного доходу та поточних трансфертів. Зовнішні рахунки нагромадження.

6.2. Напрями аналізу рахунку.

Взаємозв'язок показників рахунку товарів та послуг з показниками інших національних рахунків України. Інформаційне підґрунтя даного рахунку.

Тема 7. Агрегати в системі національних рахунків та їх взаємозв'язок

7.1. Агрегати в системі національних рахунків та їхній взаємозв'язок.

Валовий внутрішній продукт. Три методи розрахунку ВВП. Валовий наявний дохід. Валове нагромадження основного капіталу, кінцеве споживання. Валове заощадження. Чисте кредитування та чисте запозичення.

7.2. Використання даних системи національних рахунків у макроекономічному аналізі.

Квартальні розрахунки ВВП та його корегування на сезонність.

Змістовний модуль 2. Статистичне дослідження макроекономічних процесів у державі

Тема 8. Організація та методологія статистики платіжного балансу

8.1. Предмет і завдання статистики платіжного балансу.

Статистика зовнішньої торгівлі. Структура, принципи побудови і основні категорії платіжного балансу.

8.2. Статистичні методи аналізу платіжного балансу.

Статистичний аналіз операцій, пов'язаних з рухом капіталу. Баланс міжнародної інвестиційної позиції. Статистика обмінних курсів.

Тема 9. Організація та методологія статистики державних фінансів

9.1. Поняття державного бюджету і завдання статистики при його вивченні.

Система показників державного бюджету. Бюджетні класифікації.

9.2. Основні методи статистики щодо вивчення державного бюджету.

Прогнозування бюджетних операцій. Необхідність та сутність бюджетного обліку та звітності.

Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору

10.1. Поняття і соціально-економічне значення статистики грошового обігу.

Основні показники статистики грошового обігу. Визначення загальної маси грошей в обігу. Показники швидкості обігу грошової маси.

10.2. Напрями використання результатів аналізу грошового обігу.

Використання методів комплексного статистичного аналізу у дослідженні грошової маси. Прогнозування грошової маси.

Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками

11.1. Взаємозв'язок між грошово-кредитним сектором і платіжним балансом.

Рахунки національного доходу і платіжного балансу. Використання методів комплексного статистичного аналізу у дослідженні грошово-кредитного сектору.

11.2. Взаємозв'язок між статистикою державних фінансів та іншими макроекономічними блоками.

Фінансові операції: рух грошових коштів між макроекономічними блоками. Джерела інформації

4. Плани лекцій

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи організації національного рахівництва

Тема 1. Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва

1.1. Предмет методології та організації національного рахівництва.

1.2. Система показників методології та організації національного рахівництва.

Література: [1; 3; 7 – 10].

Тема 2. Загальна характеристика та організація системи

національних рахунків

- 2.1. Макроекономічні концепції.
- 2.2. Інтегровані економічні рахунки.

Література: [1; 3; 7 – 10].

Тема 3. Поточні рахунки

- 3.1. Призначення поточних рахунків.
- 3.2. Рахунок перерозподілу доходу в натурі.

Література: [1; 3; 7 – 10].

Тема 4. Рахунки нагромадження

- 4.1. Класифікація економічних активів.
- 4.2. Напрями аналізу активів на макрорівні.

Література: [1; 3; 7 – 10].

Тема 5. Баланси активів і пасивів

- 5.1. Роль балансів активів та пасивів.
- 5.2. Напрями використання результатів балансу активів і пасивів.

Література: [1; 3; 7 – 10].

Тема 6. Рахунки операцій

- 6.1. Схема рахунку товарів та послуг.
- 6.2. Напрями аналізу рахунку.

Література: [5; 7 – 10].

Тема 7. Агрегати в системі національних рахунків та їх взаємозв'язок

- 7.1. Агрегати в СНР та їхній взаємозв'язок.

7.2. Використання даних СНР у макроекономічному аналізі.

Література: [1; 3; 5; 8 – 10].

Змістовний модуль 2. Статистичне дослідження макроекономічних процесів у державі

Тема 8. Організація та методологія статистики платіжного балансу

8.1. Предмет і завдання статистики платіжного балансу.

8.2. Статистичні методи аналізу платіжного балансу.

Література: [2; 5; 7 – 10].

Тема 9. Організація та методологія статистики державних фінансів

9.1. Поняття державного бюджету і завдання статистики при його вивченні.

9.2. Основні методи статистики щодо вивчення державного бюджету.

Література: [2; 5; 7 – 10].

Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору

10.1. Поняття і соціально-економічне значення статистики грошового обігу.

10.2. Напрями використання результатів аналізу грошового обігу.

Література: [1; 3; 7 – 10].

Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками

11.1. Взаємозв'язок між грошово-кредитним сектором і платіжним

балансом.

11.2. Взаємозв'язок між статистикою державних фінансів та іншими макроекономічними блоками.

Література: [1 – 3; 5].

5. Плани семінарських (практичних) занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом практичних навичок, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу, а також під час виконання індивідуальних науково – дослідних робіт.

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу, а також під час виконання індивідуальних науково-дослідних робіт.

У процесі проведення семінарського заняття організується дискусія навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів, а також проблемні питання, відповідь на які має бути знайдена в ході обговорення. Слід зазначити, що у межах дисципліни "Методологія та організація національного рахівництва" з метою досягнення ефекту системності знань семінарські заняття рекомендується проводити за окремо взятими темами змістовного модуля. Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою.

У процесі проведення практичного заняття студентами самостійно або в малих групах (при попередньому поясненні викладача) вирішують запропоновані завдання різного рівня складності, виробничі ситуації чи ділові ігри. На кожному практичному занятті викладач оцінює роботу студента в аудиторії. Підсумкові оцінки за кожне практичне заняття вносяться у відповідний журнал. Отримані студентом оцінки за окремі практичні заняття враховуються при виставленні поточної модульної (практичний модульний контроль) оцінки з даної навчальної дисципліни.

План проведення практичних (семінарських) занять наведено в табл. 4.

Таблиця 4

План проведення практичних (семінарських) занять

Назва теми	Перелік практичної роботи (опрацьованих питань)	Кількість годин	Література
1	2	3	4

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи організації системи національних рахунків			
Тема 1. Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва	1. Завдання методології національного рахівництва. 2. Завдання організації національного рахівництва. 3. Схема формування інформаційної бази для макроекономічних досліджень	2	[1; 3; 7 – 10]

Закінчення табл. 4

1	2	3	4
Тема 2. Загальна характеристика та організація системи національних рахунків	1. Концепція економічного виробництва. 2. Концепція факторів виробництва. 3. Національні особливості застосування системи національних рахунків	2	[1; 3; 7 – 10]
Тема 3. Поточні рахунки	Рішення задач, з використанням рахунків, що входять до складу рахунка виробництва та складання зведеного (консолідованого) рахунка виробництва	2	[1; 3; 7 – 10]
Тема 4. Рахунки нагромадження	Рішення задач, з використанням рахунків, що входять до складу рахунка операцій з капіталом, фінансового рахунок	1	[1; 3; 7 – 10]
Тема 5. Баланси активів і пасивів	Рішення задач з використанням схеми балансу активів і пасивів. Визначення зв'язку між показниками вартості активів	1	[1; 3; 7 – 10]
Тема 6. Рахунки операцій	Рішення з використанням рахунка товарів та послуг, рахунка зовнішніх первинних доходів та поточних трансфертів	1	[5; 7 – 10]
Тема 7. Агрегати в СНР та їх взаємозв'язок	Рішення задач щодо використання ВВП на кожній стадії відтворювального циклу. При цьому використовуються відповідні методи: на стадії виробництва товарів та послуг – виробничий метод; на стадії розподілу – розподільний метод; на стадії кінцевого використання – метод кінцевого використання	1	[1; 3; 5; 8 – 10]

Змістовний модуль 2. Статистичне дослідження макроекономічних процесів у державі

Тема 8. Організація та методологія статистики платіжного балансу	Практика використання статистичних методів аналізу платіжного балансу. Статистичний аналіз операцій, пов'язаних з рухом капіталу	2	[2; 5; 7 – 10]
---	--	---	----------------

Тема 9. Організація та методологія статистики державних фінансів	Розрахунок показників державного бюджету. Прогнозування бюджетних операцій	2	[2; 5; 7 – 10]
Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору	Розрахунок показників статистики грошового обігу. Обчислення загальної маси грошей в обігу. Визначення показників швидкості обігу грошової маси	2	[1; 3; 7 – 10]
Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками	Визначення взаємозв'язку між грошово-кредитним сектором і платіжним балансом. Визначення взаємозв'язку між статистикою державних фінансів та іншими макроекономічними блоками	2	[1 – 3; 5]

6. Самостійна робота студентів

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки. Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Робота з законодавчими, нормативними та інструктивними матеріалами.
3. Підготовка до семінарських і практичних занять, дискусій, роботи в малих групах.
4. Контрольна перевірка кожним слухачем особистих знань за запитаннями для самостійного поглибленого вивчення та самоконтролю.

Питання для самостійного опрацювання

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи організації національного рахівництва

Тема 1. Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва

- 1.1. Завдання методологи та організації національного рахівництва.
- 1.2. Характеристика секторів СНР.
- 1.3. Класифікації та групування в системі національних рахунків.

Література: [1; 3; 7 – 10].

Тема 2. Загальна характеристика та організація системи національних рахунків

- 2.1. Характеристика операцій у СНР.
- 2.2. Таблиця операцій та фінансових активів і зобов'язань..
- 2.3. Матрична форма подання рахунків.

Література: [1; 3; 7 – 10].

Тема 3. Поточні рахунки

- 3.1. Основні напрямки використання валового заощадження та в яких рахунках він відображається.
- 3.2. Поняття, склад та методика розрахунку національного доходу та його відмінність від ВВП.
- 3.3. У чому відмінність показників результатів економічної виробничої діяльності національного рахівництва, що розраховані на "чистій" та "валовій" основі.

Література: [1; 3; 7 – 10].

Тема 4. Рахунки нагромадження

- 4.1. Характеристика джерел фінансування операцій з капіталом.
- 4.2. Специфіка відображення запасів матеріальних оборотних коштів в умовах інфляції.

Література: [1; 3; 7 – 10].

Тема 5. Баланси активів і пасивів

- 5.1. Характеристика вартості майна інституційних секторів на певний момент часу баланс активів і пасивів.

5.2. Характеристика вартості національного багатства на певний момент часу через баланс активів і пасивів.

5.3. Визначення взаємозв'язку між заощадженнями та чистою вартістю капіталу через баланс активів і пасивів.

Література: [1; 3; 7 – 10].

Тема 6. Рахунки операцій

6.1. Дослідження взаємозв'язку та збалансованості доходів і витрат в країні.

6.2. Опишіть особливості побудови цього рахунку для кожного з секторів економіки.

6.3. Надайте характеристик основним джерелам інформації для побудови цього рахунку.

6.4. Поясніть, що собою являє статистична розбіжність. Які вона має границі.

Література: [5; 7 – 10].

Тема 7. Агрегати в системі національних рахунків та їх взаємозв'язок

7.1. Відмінність концепції резидентства, яка використовується у трактуванні ВВП, від територіального принципу, що застосовуються до макроекономічних показників.

7.2. Сутність сучасної концепції доходу.

7.3. Специфіка визначення показника випуску в окремих галузях економіки.

Література: [1; 3; 5; 8 – 10].

Змістовний модуль 2. Статистичне дослідження макроекономічних процесів у державі

Тема 8. Організація та методологія статистики платіжного балансу

8.1. Групування даних для економічного аналізу платіжного балансу.

8.2. Визначення причин розбалансованості кредитової та дебетової статей платіжного балансу.

8.3. Відображення операцій в платіжному балансі, які не мають вартісної оцінки.

Література: [2; 5; 7 – 10].

Тема 9. Організація та методологія статистики державних фінансів

9.1. Бюджетні класифікації.

9.2. Моделювання бюджетних операцій.

Література: [2; 5; 7 – 10].

Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору

10.1. Визначення загальної маси грошей в обігу.

10.2. Побудова схеми аналізу грошового обігу.

Література: [1; 3; 7 – 10].

Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками

11.1. Методи багатомірного статистичного аналізу у дослідженні грошово-кредитного сектору та платіжного балансу.

11.2. Методи багатомірного статистичного аналізу у дослідження державних фінансів у макроекономічних блоках.

Література: [1 – 3; 5].

7. Контрольні запитання для самостійної діагностики

1. Опишіть основні показники результатів економічної діяльності в СНР.

2. В чому полягає особливості французької школи національного рахівництва?

3. Надайте характеристику матричній формі відображення рахунків.

4. Які ціни використовують в системі національних рахунків?

5. Опишіть основні категорії та класифікації.
6. Які принципи побудови СНР – 93?
7. Яка послідовність проведення міжнародних зіставлень?
8. Охарактеризуйте рахунки виробництва.
9. Назвіть основні етапи програма міжнародних зіставлень.
10. Що таке паритет купівельної спроможності, його суть, послідовність розрахунку і застосування?
11. Охарактеризуйте рахунки доходів.
12. Дайте характеристику балансу народного господарства.
13. Які принципи побудови СНР – 68, як базової моделі.
14. Дайте характеристику таблиці витрат-випуску.
15. Охарактеризуйте операцій "іншого світу".
16. У чому полягає сутність і побудова рахунка нагромадження?
17. Наведіть національні особливості застосування СНР ООН.
18. Охарактеризуйте рахунок товарів і послуг.
19. Які принципи проведення міжнародних зіставлень?
20. Які методи розрахунку ВВП?
21. У чому полягає сутність та особливості застосування комплексних показників валового національного доходу, валового національного розташованого доходу, чистого національного заощадження?
22. Дайте визначення поняттю "товарів-представників", їх типів і порядок відбору.
23. Які принципи побудови та зв'язок з бухгалтерським обліком?
24. Дайте визначення поняття "операції" в СНР, види операцій.
25. Опишіть основні напрямки аналізу даних СНР.
26. Дайте визначення поняття "продукт" в СНР.
27. Охарактеризуйте основні сектори внутрішньої економіки.
28. В чому полягає особливості англійської школи національного рахівництва.
29. Які основні категорії, групування та класифікації СНР.
30. Охарактеризуйте показники статистики грошового обігу.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять,

консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативна робота з теоретичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

індивідуальних консультації: (запитання – відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни);

групових консультацій (розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів та методик у виробничу практику).

Індивідуально-консультативна робота з практичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

індивідуальних консультації (розгляд практичних завдань стосовно яких виникли запитання);

групових консультацій (розгляд практичних ситуацій, рольових ігор, які потребують колективного обговорення);

9. Методики активізації процесу навчання

При викладанні дисципліни передбачено застосування активних і інтерактивних методів навчання, таких, як: проблемні лекції, робота в малих групах, рольових ігор, тренінгів, семінарів в активній формі, розгляд кейсів, модерації. Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; вироблені здатності ухвалювати самостійні рішення; вироблені здібності до колективних рішень; виробленню здібності до соціальної інтеграції; придбанні навичок вирішення конфліктів; розвитку здібності до компромісів.

Проблемні лекції – спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються тим, що коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, проте лектор сам відповідає

на них, не чекаючи відповідей студентів. Система питань у ході лекції відіграє активізуючу роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді. Розподіл форм і методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено в табл. 5.

Таблиця 5

Розподіл форм і методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Тема 1. Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва	Міні-лекція, семінар-дискусія з питання "Удосконалення інформаційного забезпечення національного рахівництва"; презентація результатів роботи в малих групах
Тема 2. Загальна характеристика та організація системи національних рахунків	Проблемна лекція з питання "Основні концепції опису економічних процесів, на яких базується СНР"

Закінчення табл. 4

1	2
Тема 3. Поточні рахунки	Проблемна лекція з питання "Формування інформаційної бази рахунка утворення доходів"
Тема 4. Рахунки нагромадження	Проблемна лекція з питання "Проблеми оцінки показників рахунку операції з капіталом в Україні"
Тема 5. Баланси активів і пасивів	Проблемна лекція з питання "Визначення напрямків статистичного дослідження джерел формування балансів активів та пасивів"
Тема 6. Рахунки операцій	Міні-лекція, семінар-дискусія з питання "Методики проведення статистичного дослідження зовнішніх операцій"; презентація результатів роботи в малих групах
Тема 7. Агрегати в системі національних рахунків та їх взаємозв'язок	Проблемна лекція з питання "Методики розрахунку валового заощадження та його роль у характеристиці результатів економічної діяльності"
Тема 8. Організація та методологія статистики платіжного балансу	Проблемна лекція з питання "Проблеми формування інформаційної бази для побудови платіжного балансу"
Тема 9. Організація та методологія статистики	Міні-лекція, семінар-дискусія з питання "Порядок проведення статистичного дослідження державних

державних фінансів	фінансів"; презентація результатів роботи в малих групах
Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору	Проблемна лекція з питання "Напрями впровадження методів прогнозування у дослідження грошової маси"
Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками	Проблемна лекція з питання "Проблема формування інформаційної бази для проведення статистичного спостереження за рухом грошових коштів між макроекономічними блоками"

Міні-лекції – передбачають виклад навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

Робота в малих групах – використовується з метою активізації роботи студентів при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані групи психологічного комфорту, де кожен учасник відіграє свою особливу роль і певними своїми якостями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

10. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

Система оцінювання знань, умінь та навичок студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни "Методологія та організація національного рахівництва" передбачають лекційні, семінарські та лабораторні заняття, а також самостійну роботу.

Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах:

1. Оцінювання знань студента під час семінарських та лабораторних занять.
2. Проведення проміжного тестування.
3. Проведення поточного модульного контролю.
4. Проведення підсумкового письмового іспиту.

Оцінювання знань студента під час семінарських та лабораторних занять має за мету перевірку рівня підготовленості студента до

виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

а) систематичність, активність та результативність роботи протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

б) виконання завдань для самостійного опрацювання;

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

знайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимальна оцінка ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді всім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні семінарських занять увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за тиждень наведено в табл. 5

Таблиця 5

Максимальний бал на тиждень

Тематика навчальної дисципліни	лекції	практика	семінарське заняття	домашнє завдання	тести	МКР	сума
1	2	3	4	5	6	7	8

Тема 1. Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва.			1		1		2
Тема 2. Загальна характеристика СНР ООН-1993	0,4		1	3	1		5,4
Тема 3. Поточні рахунки	0,4	1		3	1		5,4
Тема 4. Рахунки нагромадження	0,2						0,2
Тема 5. Баланси активів і пасивів.	0,2	1		3	1		5,2
Тема 6. Рахунки операцій та рахунки зовнішніх операцій	0,2					9	9,2
Тема 7. Агрегати в СНР та їх взаємозв'язок.	0,2	1		3	1		5,2
Тема 8. Статистика платіжного балансу	0,4	1		3	1		5,4
Тема 9. Статистика державних фінансів	0,4	1			1		2,4
Тема 10. Статистика грошово-кредитного сектору	0,4	1		3	1		5,4
Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками	0,2	1		3	1	9	14,2
Сума	3	7	2	21	9	18	60

Критерії оцінювання з навчальна дисципліна "Методологія та організація національного рахівництва" напрям підготовки 8.03050601 "Прикладна статистика"

Лекції (0,2 бала за одне лекційне заняття)

0,05 – присутність на лекції;

0,15 – активна участь в дискусії, відповіді на запитання лектора.

Практичні заняття (1 бал)

0,2 – присутність на практичному занятті;

0,8 – активна участь у вирішенні практичних завдань.

Семінарські заняття (1 бал)

0,2 – присутність на семінарському занятті;
0,8 – активна участь у вирішенні семінарських завдань.

Тести (1 бала)

0 – 10 % правильних відповідей – 0,2 бала;
10 – 20 % – 0,4 бала;
20 – 30 % – 0,6 бала;
30 – 40 % – 0,8 бала;
40 – 50 % – 1 бала;
50 – 60 % – 1,2 бала;
60 – 70 % – 1,4 бала;
70 – 80 % – 1,6 бала;
80 – 90 % – 1,8 бала;
90 – 100 % – 2 бала.

Самостійна робота (3 бали)

1,5 – своєчасність виконання завдань для самостійної роботи;
1,5 – знання теоретичного та практичного матеріалу, уміння відповісти на запитання за завданнями самостійної роботи.

Модульні контрольні роботи (9 балів)

9 – завдання вирішено вірно, пояснено хід вирішення, зроблені аргументовані висновки;
6 – завдання вирішено вірно, але висновки не досить аргументовані;
3 – завдання вирішені з помилками, що впливають на кінцевий результат, висновки не повні;
0 – студент не з'явився на поточну контрольну роботу чи був присутній, але завдання не виконував.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати до іспиту складають 60 балів, допуском до іспиту є отримання студентом не менш 35 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни. Підсумковий контроль знань студентів здійснюється в письмовій формі за екзаменаційними білетами.

Екзаменаційні білети включають п'ять практичних завдань (ситуації) різного ступеня складності діагностичні та евристичне). Кожне завдання екзаменаційного білета оцінюється окремо.

Зразок екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет
 Спеціальність 8.03050601 "Прикладна статистика" Семестр 9
 Навчальна дисципліна **Методологія та організація національного рахівництва**

Екзаменаційний білет №

Діагностичне завдання 1. Маємо такі дані про оплату праці й сукупний дохід працівників сільського господарства:

Показники	Рік	
	базисний	звітний
Сукупний дохід	6250	6500
Фонд оплати праці, всього	5000	5395
в тому числі грошова оплата	4250	4694
Частка фонду оплати праці у сукупному доході	0,8	0,83
Частка грошової оплати в загальному фонді оплати праці	0,85	0,87

Простежити взаємозв'язок показників сукупного доходу населення та фонду оплати праці за рахунок зміни факторів. Зробити висновки щодо тенденцій, які спостерігаються у сільському господарстві та прокоментуйте отримані результати.

Діагностичне завдання 2. Потоки доходів по двом секторам – домашні господарства та підприємства наведені у таблиці

Сектор підприємства сплатив сектору домашніх господарств заробітну плату	100 ум. од.
Сектор домашні господарства придбав у сектора підприємства товари	80 ум. од.
Сектор домашні господарства залишив на власні заощадження	20 ум. од.
Сектор підприємства нарахував до амортизаційного фонду	10 ум. од.
Сектор підприємства здійснив капіталовкладання	30 ум. од.

Використовуючи методи системи рівнянь та матричний визначити взаємозв'язок між потоками доходів секторів. Прокоментуйте отримані результати.

Діагностичне завдання 3. Підприємство А продало за готівку підприємству Б продукцію на суму 1 500 грн; підприємство використало

придбану продукцію для інвестицій.

Підприємство Б зробило платіж відсотків через банківську систему підприємству А у розмірі 3 000 грн.

Підприємство А придбало в підприємства Б акції на суму 600 грн, платіж було профінансовано за рахунок позики, наданої підприємству Б підприємством А.

Підприємство А на випуск продукції витратило товарів на 750 грн та виплатило заробітну плату у розмірі 300 грн.

На основі балансового методу складіть рахунки, на підставі яких обидва підприємства можуть здійснити названі операції.

Евристичне завдання 1. За наведеними даними по країні за поточний рік побудувати рахунки для кожного із секторів та економіки в цілому (млн. грн.):

◆ сектор "Нефінансові корпорації":

отримали виручку від реалізації товарів та послуг – 174 180 (у тому числі податок на додану вартість – 7 582, експортне мито – 83);

із Державного бюджету підприємствами отримані субсидії у зв'язку з реалізацією частини продукції за цінами, нижчими від витрат виробництва, – 562;

залишки незавершеного виробництва на початок періоду – 642, на кінець – 482;

запаси готової продукції у виробника на початок періоду – 4 012, на кінець – 4 815.

Витрати підприємств, пов'язані з виробництвом товарів та послуг (з урахуванням податку на додану вартість – 2 963) у поточному періоді:

матеріальні витрати – 98 773;

орендна плата за будівлі та обладнання – 7 112;

представницькі витрати – 1 976;

витрати на відрядження в частині оплати послуг транспорту та готелів – 3 950;

послуги фінансово-кредитних закладів – 2 173;

споживання основного капіталу – 15 490;

◆ сектор "Фінансові корпорації": випуск в основних цінах – 3 451, проміжне споживання – 1 348;

◆ сектор "Загального державного управління": випуск в основних цінах – 21 173, проміжне споживання – 8 673;

◆ сектор "Домашні господарства":

вироблено сільськогосподарської продукції на 9 878 (у тому числі реалізовано на 3 500, спожито в процесі виробництва на 4 402);

отримано доходів від підприємницької діяльності з виробництва промислової продукції, з будівництва та надання послуг на суму 3 951;

вартість будівництва та ремонту помешкання, виконаних власними силами – 1 976;

умовно обчислена плата за проживання у власному житлі – 8 891;

витрати на інструмент, будівельні матеріали, насіння, корми – 3 276;

оплата ветеринарних послуг, плата за оренду машин, обладнання, господарських приміщень – 1 704;

витрати господарів будинків та квартир на поточний ремонт помешкань – 1 569;

♦ сектор "Некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства": випуск в основних цінах – 3 639, проміжне споживання – 1 718.

Для економіки в цілому податки на виробництво та імпорт за вирахуванням субсидій на виробництво та імпорт — 19 758, у тому числі чисті податки на продукти – 15 625.

Обґрунтуйте вибір методу дослідження та зробіть висновок щодо сучасного стану розвитку держави.

Евристичне завдання 2. Показники розвитку країни характеризуються такими даними:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Валовий випуск товарів і послуг	7 240	6 324
Валовий внутрішній продукт	3 812	3 396
Валовий національний дохід	3 680	3 308
Валовий національний наявний дохід	2 904	2 652
Доходи державного бюджету	1 096	1 128

Проведіть дослідження інтенсивності динаміки доходів Державного бюджету, обґрунтуйте обрану методику та прокоментуйте отримані результати. Зробіть висновки щодо існуючого стану Державного бюджету та запропонуйте шляхи покращення ситуації.

Затверджено на засіданні

кафедри, циклової комісії статистики та економічного прогнозування

Протокол № _____ від " _____ " _____ 20 ____ року

Завідувач кафедри, голова циклової комісії _____ **Раєвська О. Вю**

Екзаменатор _____ **Гриневич Л. В.**

Критерії оцінки екзаменаційного білету з дисципліни "Методологія та організація національного рахівництва"

Складаючи іспит із дисципліни студент розв'язує п'ять розрахунково-аналітичних завдань, з них 3 діагностичних та 2 евристичні. Виконання діагностичних та евристичних завдань оцінюється в 100 балів.

Загальна оцінка за екзаменаційний білет складається з середньої кількості балів отриманих по кожному завданню.

Критерії оцінки діагностичного завдання:

0 – 19 балів – відсутність рішення завдання, вірно обрано показники для подальшого розрахунку;

20 – 39 балів – завдання не вирішено наведено деякі розрахунки, що можуть бути використані у розв'язанні ситуації;

40 – 59 балів – наведена спроба вирішення завдання з грубими помилками, відсутність висновків;

60 – 63 бали – вирішення задачі з грубими помилками, що впливає на правильність результату; відсутність відповідей більш чим на 70% поставлених запитань; відсутність загального висновку.

64 – 68 балів – вирішення задачі з помилками при отриманні результату; отримання не повних відповідей на поставлені запитання чи відсутність відповідей на 50 % поставлених запитань; наявність не точних висновків; часткове володіння понятійним апаратом метода.

69 – 73 бали – вирішення задачі з помилками; отримання не повних відповідей на поставлені запитання чи відсутність відповідей на 30 % поставлених запитань; наявність не точних висновків; не чітке оформлення відповіді; часткове володіння понятійним апаратом метода

74 – 77 балів – розрахунок задачі з незначними арифметичними помилками, що не впливають на отримання загальної відповіді по задачі; володіння понятійним апаратом метода; наявність економічного обґрунтування висновків; акуратне оформлення відповіді;

78 – 81 бал – розрахунок задачі з не більш чим дві арифметичні помилки, що не впливають на отримання правильної відповіді; чітке володіння понятійним апаратом метода вирішення задачі; неповне обґрунтування економічних висновків; акуратне оформлення відповіді;

82 – 89 балів – розрахунок задачі здійснено без арифметичних помилок; правильна відповідь по задачі; вільне володіння понятійним апаратом методу дослідження; акуратне оформлення відповіді;

90 – 93 бали – завдання вирішено методично вірно, економічні висновки аргументовані; або завдання вирішено вірно, без помилок, але відсутні повні висновки та пояснення до проведення розрахунків; вміння використовувати методи, методики та інструменти статистичного аналізу для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій та прийняття зважених управлінських рішень. Припускаються незначні випадкові погрішності, які не надають суттєвого впливу на повноту та змістовність відповіді;

94 – 97 балів – завдання вирішено методично вірно, доведено засвоєння програмного матеріалу та рекомендованої літератури; використано весь необхідний статистичний інструментарій, наведено пояснення до розрахунків, зроблено аргументовані висновки та доведено вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій та прийняття зважених управлінських рішень.

98 – 100 балів – ставиться за глибоке засвоєння програмного матеріалу та рекомендованої літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами статистичного аналізу економічного та соціального розвитку, проведено порівняльний аналіз того чи іншого статистичного інструментарію для дослідження запропонованої ситуації, доведено вміння використовувати отриману інформацію для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій та прийняття зважених управлінських рішень, завдання виконано бездоганно, якісно оформлено, наведена за результатами розрахунків зроблені аргументований аналітичний висновок та узагальнення.

Критерії оцінки евристичного завдання:

0 – 19 балів – вирішення завдання містить лише формули розрахунків, що не відповідають ситуації, яка розглядається;

20 – 39 балів – вирішення завдання містить лише формули розрахунків або деякі елементи з окремих тем дисципліни, що стосуються ситуації;

40 – 59 балів – вирішення завдання містить формули розрахунків та пояснення до них, вирішення тільки розпочато;

60 – 63 бали – завдання вирішено невірно, але деякі розрахунки відповідають ситуації, що розглядається;

64 – 68 балів – завдання вирішено з грубими помилками, що впливають на кінцевий результат, висновки носять поверховий характер, не усі формули пояснені;

69 – 73 бали – завдання виконано вірно наполовину, наведена доцільність використання деякого статистичного інструментарію в аналізі запропонованої ситуації, висновки носять поверховий характер;

74 – 77 балів – завдання виконано вірно, якісно оформлено, наведена доцільність використання того чи іншого статистичного інструментарію в аналізі запропонованої ситуації, але за результатами розрахунків зроблені не повні аналітичні висновки і мають місце три неточності у розрахунках;

78 – 81 бал – завдання виконано в повному обсязі, якісно оформлено, наведена доцільність використання того чи іншого статистичного інструментарію в аналізі запропонованої ситуації, але за результатами розрахунків зроблені не повні аналітичні висновки і мають місце дві неточності у розрахунках;

82 – 89 балів – завдання виконано в повному обсязі, якісно оформлено, наведена доцільність використання того чи іншого статистичного інструментарію в аналізі запропонованої ситуації, але за результатами розрахунків зроблені не повні аналітичні висновки і має місце одна неточність у розрахунках;

90 – 93 бали – завдання виконано в повному обсязі, якісно оформлено, наведена доцільність використання того чи іншого статистичного інструментарію в аналізі запропонованої ситуації, але за результатами розрахунків зроблені не повні аналітичні висновки;

94 – 97 балів – завдання виконано бездоганно, якісно оформлено, наведена доцільність використання того чи іншого статистичного інструментарію в аналізі запропонованої ситуації, за результатами розрахунків зроблені аргументовані аналітичні висновки, але в одному із них допущена неточність;

98 – 100 балів – завдання виконано бездоганно, без жодної помилки, якісно оформлено, наведена доцільність використання того чи іншого статистичного інструментарію в аналізі запропонованої ситуації, за результатами розрахунків зроблені аргументовані аналітичні висновки та узагальнення.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати по результатам іспиту складає 40 балів. Мінімальна кількість балів яку студент може отримати – 25 балів.

Дисципліна вважається зарахованою, якщо в сумі студент накопичив 60 балів (35 балів + 25 балів (іспит)).

Підсумкова оцінка з дисципліни згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів Університету в систему оцінювання за шкалою ECTS конвертується в підсумкову оцінку за шкалою ECTS (табл. 6).

Таблиця 6

**Переведення показників успішності знань студентів
у систему оцінювання за шкалою ECTS**

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в ХНЕУ ім. С. Кузнеця	Оцінка за національною шкалою
A	90 – 100	відмінно
B	82 – 89	добре
C	74 – 81	
D	64 – 73	задовільно
E	63 – 60	
FX	35 – 59	незадовільно
F	1 – 34	

11. Рекомендована література

11.1. Основна

1. Економічна статистика : навч. посібн. – К. : КНЕУ, 2005.
2. Моторин Р. М. Система національних рахунків : навч. посібн. / Р. М. Моторин, Т. М. Моторина. – К. : КНЕУ, 2001.
3. Система національних рахунків : навч. посібн. / С. С. Герасименко, В. А. Головка, І. М. Нікітіна. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2005. – 217 с.
4. Статистика : підручник / С. С. Герасименко, А. В. Головач, А. М. Єріна та ін. ; за наук. ред. С. С. Герасименка. – 2е від., переоб. і доп. – К. : КНЕУ, 2000.
5. Статистика финансов / под ред. А. Н. Салина. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 352 с.
6. Уманець Т. В. Статистика : навч. посібн. / Т. В. Уманець, Ю. Б. Пігарєва. – 2-ге вид. випр. – К. : Вікар, 2003. – 623 с.
7. Шустіков А. А. Фінансова статистика : навч. посібн. / А. А. Шустіков. – К. : КНЕУ, 2002. – 242 с.

11.2. Додаткова

8. Моторин Р. М. Міжнародна економічна статистика : підручник / Р. М. Моторин. – К. : КНЕУ, 2004.
9. Салин В. Н. Макрозкономическая статистика : учебн. пособ. / В. Н. Салин, В. Г. Медведєв, С. И. Кудряшоваи др. – М. : Дело, 2000. – 264 с.
10. Система национальных счетов. – 1993. – Брюссель/Люксембург, Вашингтон, О. К., Нью-Йорк, Париж, 1998. – 110 с.

11.3. Ресурси мережі Інтернет

11. ЛигаБизнесИнформ. – Режим доступа : // www.liga.net/.
12. Нормативные акты Украины. – Режим доступа : //www.nau.kiev.ua/.
13. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступа : www.rada.gov.ua/.
14. Украинское право. – Режим доступа : www.ukrpravo.com/.

Зміст

Вступ	3
1. Кваліфікаційні вимоги	5
2. Тематичний план навчальної дисципліни	8
3. Зміст дисципліни за модулями та темами	9
4. Плани лекцій	13
5. Плани семінарських (практичних) занять	16
6. Самостійна робота студентів	18
7. Контрольні запитання для самодіагностики	21
8. Індивідуально-консультативна робота	22
9. Методики активізації процесу навчання	23
10. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	25
11. Рекомендована література	35
11.1. Основна	35
11.2. Додаткова	35
11.3. Ресурси мережі Інтернет	35

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО РАХІВНИЦТВА"**

**для студентів напряму підготовки
8.03050601 "Прикладна статистика"
денної форми навчання**

Укладачі: **Раєвнєва** Олена Валентинівна
Гриневич Людмила Володимирівна
Погасій Сергій Сергійович

Відповідальний за випуск **Раєвнєва О. В.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бутенко В. О.**

План 2014 р. Поз. № 158 ЕВ. Обсяг 37 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи

Дк № 481 від 13.06.2001 р.

